

V Bruseli 25. októbra 2023
(OR. en)

14718/23

ENER 578
CLIMA 512
CONSOM 384
TRANS 450
AGRI 650
IND 566
ENV 1190
COMPET 1040
FORETS 168

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	25. októbra 2023
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2023) 668 final
Predmet:	OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Plnenie ambícií EÚ v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na mori

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2023) 668 final.

Príloha: COM(2023) 668 final

V Bruseli 24. 10. 2023
COM(2023) 668 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNE MU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Plnenie ambícií EÚ v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na mori

1. Úvod

Obnoviteľné zdroje energie na mori významne prispievajú k dosiahnutiu ambiciózných cieľov EÚ v oblasti energetiky a klímy na roky 2030 a 2050 a k zníženiu závislosti od dovážaných fosilných palív. Obnoviteľné zdroje energie na mori sú na ceste k tomu, aby sa stali neoddeliteľnou súčasťou energetického mixu, ktorý bude nevyhnutný na dekarbonizáciu a dosiahnutie klimatickej neutrality. Odráža sa to v ambícii členských štátov dosiahnuť do roku 2030 objem výroby energie z obnoviteľných zdrojov na mori na úrovni 111 GW, čo je takmer dvojnásobok ambície, ktorú Európska komisia stanovila v stratégii pre energiu z obnoviteľných zdrojov na mori uverejnenej v novembri 2020¹.

Komisia víta túto vyššiu ambíciu, a to aj v kontexte plánu REPowerEU, ktorý si vyžaduje rýchlejší prechod na energiu z obnoviteľných zdrojov. Tieto vyššie ambície v odvetví obnoviteľných zdrojov energie na mori sa budú musieť rýchlejšie pretaviť do reálnych projektov, a to aj v záujme toho, aby si EÚ udržala globálne vedúce postavenie a konkurencieschopnosť vo fáze výroby a zavádzania, čo je úsilie, ktoré sa stalo náročnejším. Náklady sa zvýšili, ziskové marže sa zmenšujú a globálne dodávateľské reťazce sú čoraz viac fragmentované, a to okrem iného v dôsledku obmedzeného prístupu k materiálom a ku kvalifikovanej pracovnej sile. Preto je akčný plán pre výrobcov v oblasti veternej energie² neoddeliteľnou súčasťou balíka opatrení súvisiacich s veternou energiou.

Tieto nové výzvy treba riešiť na základe významného pokroku dosiahnutého v súvislosti s opatreniami danej stratégie. Úspechy dosiahnuté pri vykonávaní stratégie sa týkajú rôznych tém a odvetví, ktoré zahŕňajú námorné priestorové plánovanie, interakciu s morským prostredím, infraštruktúru na mori, regulačný rámec EÚ, mobilizáciu investícií, výskum a inovácie a silnejší dodávateľský a hodnotový reťazec v celej Európe.

Na doplnenie akčného plánu sa v tomto oznámení zdôrazňuje pokračujúci záväzok Komisie týkajúci sa energie z obnoviteľných zdrojov na mori a dosahovania nových ambícií v morských oblastiach. Odvetvie veternej energie zohráva významnú úlohu pri realizácii týchto ambícií, no významne prispieť budú musieť aj technológie energie z oceánov. Obnoviteľné zdroje energie na mori si okrem toho vyžadujú osobitné komponenty vo svojom dodávateľskom reťazci. V oznámení sa preto hodnotí dosiaľ dosiahnutý pokrok, riešia sa hlavné výzvy, ktoré pred nami stoja, a navrhuje sa ďalší postup, pokiaľ ide o:

- rozvoj cezhraničných sústav na mori na základe spoľahlivých metód analýzy nákladov a prínosov a rozdelenia nákladov,
- zrýchlenie udeľovania povolení,

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=COM:2020:741:FIN&qid=1605792629666>.

² COM(2023) 669.

- posilnenie námorného priestorového plánovania (NPP) ako nástroja na zlepšenie regionálnej spolupráce a udržateľnej koexistencie medzi obnoviteľnými zdrojmi energie a inými odvetvami na mori,
- posilnenie odolnosti infraštruktúry obnoviteľných zdrojov energie na mori a námornej bezpečnosti,
- udržanie úsilia v oblasti výskumu a inovácií v snahe zaistiť technologické vedúce postavenie EÚ a udržateľné riešenia, ktoré zosúladujú činnosti v oblasti obnoviteľných zdrojov energie na mori so životným prostredím,
- podporu dodávateľských reťazcov EÚ, aby rozvíjali svoje spôsobilosti spočívajúce v udržaní si konkurencieschopnosti a schopnosti prispieť k realizácii vyšších úrovní ambícií týkajúcich sa inštalovaných výkonov na mori v EÚ, ako aj v tretích krajinách, prostredníctvom špecializovaných obchodných dialógov, a to aj so zapojením priemyslu.

2. NOVÉ AMBÍCIE V OBLASTI ENERGIE Z OBNOVITEĽNÝCH ZDROJOV NA MORI

S cieľom zabezpečiť, aby energia z obnoviteľných zdrojov na mori dosiahla svoj úplný potenciál, Komisia v novembri 2020 uverejnila osobitnú stratégiu EÚ pre energiu z obnoviteľných zdrojov na mori s názvom Stratégia EÚ na využitie potenciálu obnoviteľných zdrojov energie na mori v záujme klimaticky neutrálnej budúcnosti³ (ďalej len „stratégia“).

Stratégia bola postupnou zmenou v tom zmysle, že sa v nej navrhlo niekoľko konkrétnych opatrení a míľnikov na podporu dlhodobého udržateľného rozvoja odvetvia energie na mori a na zvýšenie inštalovaného výkonu veternej energie na mori do roku 2030. Zároveň v nej boli stanovené jasné ambície: dosiahnuť inštalovaný výkon veternej energie na mori na úrovni aspoň 60 GW do roku 2030 a 300 GW do roku 2050. Popri tom bol stanovený cieľ v oblasti energie z oceánov: dosiahnuť aspoň 1 GW do roku 2030 a 40 GW do roku 2050.

Odvtedy sa dosiahol výrazný pokrok. Opatrenia navrhované v stratégii boli do veľkej miery vykonané alebo prebiehajú podľa plánov. Zároveň došlo k značnému pokroku v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na mori. Okrem toho cieľ v oblasti klímy a energetiky uvedený v právnom predpise v oblasti klímy⁴ a balíku Fit for 55, ako aj pláne REPowerEU⁵ ďalej zdôraznili, že obnoviteľné zdroje energie na mori budú musieť

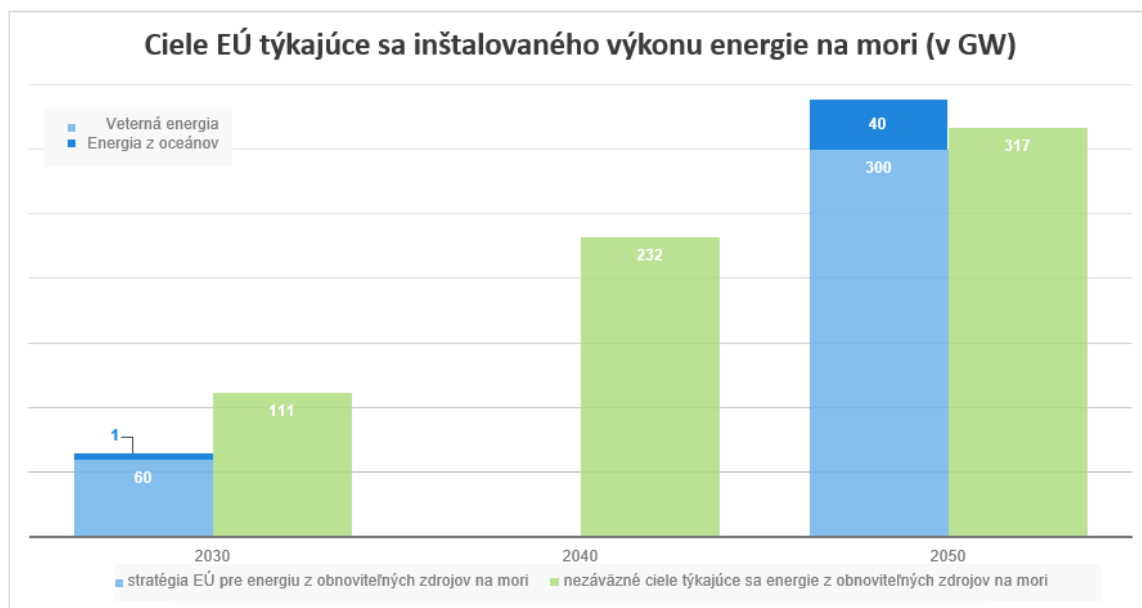
³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=COM:2020:741:FIN>.

⁴ [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2021/1119](#) z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a menia nariadenia (ES) č. 401/2009 a (EÚ) 2018/1999 (európsky právny predpis v oblasti klímy).

⁵ OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV –Plán REPowerEU [[COM\(2022\) 230 final](#)].

zohrávať kľúčovú úlohu pri zaistovaní ďalšej dekarbonizácie, bezpečnosti dodávok a nahrádzaní dovozu fosílnych palív z Ruska.

V januári 2023 sa členské štáty na základe stratégie a nariadenia o TEN-E dohodli na nezáväzných cieľoch v oblasti výroby energie z obnoviteľných zdrojov na mori do roku 2050 s priebežnými cieľmi na roky 2030 a 2040, a to v každej z piatich morských oblastí EÚ. Novými cieľmi sa stanovuje vyššia úroveň ambícií pre inštalovaný výkon v porovnaní so stratégiou. Ciele do roku 2030 sú takmer dvakrát vyššie ako ambícia na úrovni 61 GW stanovená v stratégii. Celkovou ambíciou je nainštalovať do konca tohto desaťročia približne 111 GW kapacity výroby energie z obnoviteľných zdrojov na mori, pričom sa do polovice storočia zvyšuje na približne 317 GW. Pokiaľ ide o oblasť Severného mora, výsledkom samitu v Ostende v apríli 2023 bolo ďalšie posilnenie úrovne ambícií v Severnom mori aspoň na 300 GW do roku 2050.

V roku 2022 dosiahol v EÚ27 kumulatívny inštalovaný výkon na mori úroveň 16,3 GW. Na preklopenie rozdielu medzi 111 GW, ku ktorým sa zaviazali členské štáty, a inštalovaným výkonom v roku 2022 musíme inštalovať v priemere takmer 12 GW ročne. Je to desaťkrát viac ako 1,2 GW, ktoré boli nainštalované v roku 2022.

EÚ dosiahla od spustenia stratégie energie na mori značný pokrok v rozvoji energie z oceánov. Niekoľko pilotných projektov v oblasti energie prílivu a odlivu a energie z vln značne pokročilo, a to aj s podporou programu Horizont Európa a Inovačného fondu. Výkon energie z oceánov vo výške 100 MW je dosiahnuteľný do roku 2027 a 1 GW do konca tohto desaťročia alebo začiatku 30. rokov.

Regionálna spolupráca je kľúčom k dosiahnutiu cieľov energie na mori. Vedúci predstavitelia a ministri sa stretli 17. decembra 2022 v Rumunsku a 24. apríla 2023⁶ v Belgicku na samitoch venovaných otázkam energie na mori, aby sa dohodli na ďalšom

⁶ https://energy.ec.europa.eu/news/president-von-der-leyen-participates-high-level-summit-focused-energy-security-energy-partnerships-2022-12-16_en; <https://northseasummit23.be/>.

posilnení spolupráce na politickej úrovni a napredovaní pri cezhraničných projektoch v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na mori. Tieto samity nadviazali na samity v Esbjergu a Marienborgu v Dánsku v roku 2022 za prítomnosti predsedníčky von der Leyenovej a komisárky Simsonovej s cieľom posilniť spoluprácu pri urýchlennom zavádzaní energie z obnoviteľných zdrojov na mori.

Okrem toho rastie záujem o stanovenie celosvetového cieľa v oblasti obnoviteľných zdrojov energie na nadchádzajúcej konferencii COP28 v novembri 2023, ktorým by sa stanovila globálna ambícia v súlade s cieľmi Parížskej dohody⁷. Existuje teda impulz na okamžité urýchlzenie zavádzania všetkých foriem energie z obnoviteľných zdrojov vrátane energie z obnoviteľných zdrojov na mori. Ministri G7 sa v tejto súvislosti už dohodli na zvýšení výkonu veternej energie na mori o 150 GW do roku 2030.

Komisia bude v budúcnosti pokračovať vo vykonávaní opatrení zavedených v stratégii, ale bude ich zároveň rozširovať s cieľom zvýšiť úsilie pri plnení nových ambícií v oblasti energie na mori.

3. AKO REALIZOVAŤ NOVÉ CIELE TÝKAJÚCE SA ENERGIE NA MORI – PODNIKNUTE KROKY A ĎALŠIE OPATRENIA

3.1. Posilnenie infraštruktúry sústav a regionálnej spolupráce

Pokiaľ ide o veternú energiu na mori, rozsiahle projekty možno rozvíjať ďaleko od pobrežia. Včasný prístup k dobre fungujúcej sústave je preto zásadný, a to tak na mori na prepravu elektriny na pobrežie, ako aj na pevnine s cieľom zabezpečiť nutné posilnenie sústavy, aby centrá dopytu, a to aj vo vnútrozemských regiónoch, mohli v plnej miere profitovať zo zavedenia obnoviteľných zdrojov energie na mori.

Vychádzajúc z minulých úspešných skúseností s politickými skupinami na vysokej úrovni ako štruktúrami regionálnej spolupráce v oblasti energetiky a s revidovaným nariadením o TEN-E sa zaviedol rámec napomáhajúci cezhraničnej spolupráci. Ten EÚ umožňuje prejsť na integrovanú a efektívnu sústavu na mori a na pevnine vrátane hybridných projektov prepájajúcich členské štáty a projekty v oblasti veternej energie na mori – niekedy veľmi rozsiahle, ako napríklad plánované energetické ostrovy v Severnom a Baltskom mori. Prepojením viacerých členských štátov hybridné projekty a prepojené sústavy na mori vo všeobecnosti zvýšia bezpečnosť dodávok, znížia náklady pre spotrebiteľov a zredukujú vplyvy na životné prostredie⁸.

⁷

<https://unfccc.int/documents/9097>.

⁸

Projekt hybridnej sústavy s názvom Kriegers Flak – riešenie kombinovanej sústavy je príkladom toho, ako odstrániť medzery v európskej prepojenej sústave a prispieť k rozvoju jednotného európskeho trhu s energiou pri súčasnom uľahčení začlenenia obnoviteľných zdrojov energie. Tento projekt bol európskym projektom spoločného záujmu, pre ktorý bolo prínosné nariadenie o TEN-E.

V záujme zrýchleného zavádzania obnoviteľných zdrojov energie na mori je nevyhnutná regionálna spolupráca. Prostredníctvom regionálnych fór vrátane regionálnych skupín TEN-E a politických skupín na vysokej úrovni⁹. Komisia podporuje rozvoj technológií veternej energie na mori a energie z oceánov na úrovni morských oblastí. Pri tomto úsilí sa v poslednom čase vychádza z posilneného ustanovenia o sústavách na mori v revidovanom nariadení o TEN-E, ktoré zahŕňa požiadavku, aby členské štáty prijali a pravidelne aktualizovali nezáväzné ciele týkajúce sa obnoviteľných zdrojov energie na mori do roku 2050 s priebežnými krokmi na roky 2030 a 2040. Nezáväzné dohody z januára 2023 budú aktualizované do decembra 2024.

Komisia uľahčila cezhraničnú spoluprácu a vyzvala členské štáty na začlenenie cieľov rozvoja modrej energetiky do ich národných námorných priestorových plánov, v súlade s ich národnými energetickými a klimatickými plánmi. V dôsledku toho členské štáty určili a prideliť významné oblasti pre veternú energiu na mori. Aktuálne sú najrozvinutejšími regiónmi, pokiaľ ide o energiu na mori, regióny Severného a Baltského mora, v ktorých Energetická spolupráca v Severnom mori (NSEC) a plán prepojenia baltského trhu s energiou (BEMIP) slúžia ako proaktívne platformy regionálnej spolupráce na rozšírenie výroby energie z obnoviteľných zdrojov na mori. Členské štáty z Atlantického oblúka, zo Stredomoria a z oblasti Čierneho mora takisto oznámili vysoké politické ambície a zapojili sa do spolupráce so susednými krajinami EÚ v týchto regiónoch. V rámci politiky súdržnosti sa navyše pomocou pilotných projektov, ako je projekt Baltic Intergrid¹⁰, podporili makroregionálne stratégie a stratégie pre morské oblasti, ako aj medziregionálna spolupráca.

Revidovaná smernica o energii z obnoviteľných zdrojov na doplnenie regionálnej spolupráce v rámci TEN-E obsahuje ustanovenia s cieľom podporiť spoluprácu a zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov na mori. Vyžaduje sa v nej, aby sa členské štáty dohodli na vytvorení rámca pre spoluprácu na spoločných projektoch s jedným alebo viacerými ďalšími členskými štátmi v oblasti výroby energie z obnoviteľných zdrojov. Takisto sa v nej vyžaduje, aby členské štáty zverejňovali informácie o objemoch na mori, ktoré plánujú dosiahnuť prostredníctvom verejného obstarávania, a to na základe orientačných cieľov týkajúcich sa výroby energie z obnoviteľných zdrojov na mori, ktorá sa má zaviesť v každej morskej oblasti určenej v súlade s nariadením o TEN-E. V niektorých regionálnych zoskupeniach, najmä v skupine na vysokej úrovni NSEC, sa už začalo diskutovať o koordinácii takéhoto plánovania súťažných konaní v prípade obnoviteľných zdrojov energie na mori na regionálnej úrovni. V smernici sa členské štáty zároveň nabádajú, aby vo svojich námorných priestorových plánoch vyčlenili priestor na projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na mori, a to s ohľadom na činnosti, ktoré sa už vykonávajú a ktoré sa plánujú v dotknutých oblastiach.

Okrem toho Európske združenie pre spoluprácu prevádzkovateľov prenosových sústav (ENTSO pre elektrinu) spolupracuje s členskými štátmi, Komisiou a prevádzkovateľmi

⁹ Energetická spolupráca v Severnom mori (NSEC), skupina na vysokej úrovni pre prepojenia v juhozápadnej Európe, plán prepojenia baltského trhu s energiou (BEMIP), energetická konektivita v strednej a juhovýchodnej Európe (CESEC), ďalšie informácie sú uvedené na tejto adrese: https://energy.ec.europa.eu/topics/infrastructure/high-level-groups_en.

¹⁰ [Rozvoj integrovanej elektrizačnej sústavy pre veternú energiu v Baltskom mori – Interreg región Baltského mora \(interreg-baltic.eu\)](https://interreg-baltic.eu).

prenosových sústav (PPS) na vypracovaní **plánov rozvoja sietí na mori**, ktoré zmapovaním potrieb infraštruktúry poskytnú členským štátom a potenciálnym investorom ďalšie strategické usmernenia. Na základe nezáväzných dohôd členských štátov sa plány rozvoja sietí na mori vypracujú pre každú morskú oblasť, pričom budú poskytovať výhľad na vysokej úrovni, pokiaľ ide o potenciál výrobných kapacít na mori a výsledné potreby sústav na mori, a to aj z dlhodobého hľadiska do roku 2050. Zahrnuté budú potenciálne potreby prepojujúcich vedení, hybridných projektov, radiálnych prepojení, posilnení a vodíkovej infraštruktúry. V plánoch rozvoja sietí na mori sa zohľadní aj ochrana životného prostredia a iné spôsoby využívania mora.

Podstatná časť elektriny vyrobenej týmito veternými parkmi môže v skutočnosti prúdiť do iných krajín, a to aj takých, ktoré nemajú prístup k moru. Vzhľadom na to, že výhody sú viac rozptýlené medzi jednotlivými regiónmi, môžu mať hostiteľské krajiny obmedzenejšie stimuly na využitie celého svojho potenciálu obnoviteľných zdrojov energie na mori, ak sa nevyužijú vhodné mechanizmy spolupráce, a to tak v časti týkajúcej sa infraštruktúry, ako aj v časti týkajúcej sa výroby energie z obnoviteľných zdrojov. Môže byť preto náročné zdôvodniť, aby platitelia taríf a daňovníci hostiteľských krajín znášali celú ťarchu, keď v skutočnosti niektoré výhody putujú inde. Komisia v súčasnosti vykonáva posúdenie, na základe ktorého určí potreby a zložitosti **účinného a pragmatického rozdelenia nákladov a prínosov**, ktoré umožní dosiahnuť všetky ambície v oblasti energie na mori. Cieľom štúdie je poskytnúť informácie pre budúce usmerňovacie dokumenty, pokiaľ ide o rozdelenie nákladov na projekty infraštruktúry na úrovni morských oblastí, ako aj na úrovni projektov.

Pri prebiehajúcom vykonávaní nariadenia o TEN-E sa Komisia zaoberá výzvami týkajúcimi sa sústav. Zostáva však niekoľko výziev, ako napríklad potreba podporovať **anticipačné investície do sústav** a riešenie otázok **rozdelenia nákladov** v súvislosti so sústavami na mori, s energetickými ostrovmi a uzlami na mori, ako aj so sústavami nevyhnutnými na integráciu obnoviteľných zdrojov energie na mori.

Pokiaľ ide o **regulačný rámec**, všetky kroky uvedené v stratégii budú dokončené po prijatí návrhov **koncepce trhu s elektrinou**. Návrh koncepcie trhu s elektrinou obsahuje ustanovenia na podporu využívania zmlúv o nákupe elektriny (PPA), ako aj rozdielových zmlúv. Oba nástroje majú motivovať k znižovaniu cenového rizika a stimulovať investície, čím sa zabezpečí predvídateľnosť cien. Okrem ceny prináša koncepcia trhu s elektrinou odpoveď na ďalšiu výzvu, ktorá je mimoriadne relevantná pre niektoré projekty obnoviteľných zdrojov energie na mori v ponukovej oblasti na mori, t. j. riziko, že možno nebudú mať trhový prístup k hybridnému prepojujaciemu vedeniu, ku ktorému sú pripojené, z dôvodu obmedzení v sústave na pevnine. Koncepcia trhu s elektrinou navrhuje riešiť takéto objemové riziko prostredníctvom primeranej finančnej kompenzácie za tzv. záruku prístupu k prenosovej sústave.

V koncepcii trhu s elektrinou sa ďalej uznáva význam anticipačných investícií a vyžaduje sa, aby tarifné metodiky poskytovali vhodné stimuly pre anticipačné investície a riešenia TOTEX¹¹, ako aj výmenu najlepších postupov medzi regulačnými orgánmi. V záujme istoty investorov teda existuje komplementarita medzi koncepciou trhu s elektrinou a pokračujúcou prácou na anticipačných investíciách a spomenutom rozdelení nákladov.

¹¹ Celkové výdavky (TOTEX) zahŕňajúce kapitálové výdavky (CAPEX) a prevádzkové výdavky (OPEX).

Ďalším záväzkom v stratégii bolo začať práce na zmenách nariadenia Komisie (EÚ) 2016/1447 o požiadavkách na pripojenie sietí jednosmerného prúdu vysokého napätia a jednosmerne pripojených jednotiek parku zdrojov do elektrizačnej sústavy (sieťový predpis o HVDC) s cieľom zabezpečiť, aby v prípade budúceho vývoja sietí na mori naďalej plnilo svoj účel. Tieto práce riadne prebiehajú prostredníctvom Výboru zainteresovaných strán v oblasti elektrickej energie¹².

Na základe uvedených skutočností sa Komisia zameria na tieto aspekty:

- Komisia v úzkej spolupráci s členskými štátmi a relevantnými prevádzkovateľmi prenosových sústav (PPS), Agentúrou Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER) a národnými regulačnými orgánmi uverejní **usmernenia týkajúce sa špecifickej analýzy nákladov a prínosov a rozdelenia nákladov**, a to z dvoch hľadísk: po prvé na úrovni plánov rozvoja sietí na mori za jednotlivé morské oblasti s cieľom stanoviť zásady, ktoré môžu pomôcť sieti ENTSO pre elektrinu zlepšiť budúce vydania plánov, a po druhé na úrovni projektov so zreteľom tak na obnoviteľné zdroje energie, ako aj infraštruktúru pre cezhraničné projekty sústav na mori. Tieto usmernenia budú vychádzať z rozsiahlych kontaktov s členskými štátmi, a to aj na politickej úrovni, a poslúžia orgánom a realizátorom projektov pri ich diskusiách o nových potenciálnych cezhraničných projektoch, čím podporia rozvoj obnoviteľných zdrojov energie na mori.
- Pri vykonávaní revidovaného nariadenia o TEN-E a smernice o energii z obnoviteľných zdrojov sa Komisia bude snažiť zvýšiť atraktivnosť hybridných a spoločných projektov na mori v porovnaní s vnútroštátnymi projektmi. Okrem plánov rozvoja sietí na mori a usmernenia týkajúceho sa rozdelenia nákladov a prínosov Komisia spolupracuje so spoluzákonnodarcami na urýchlení prijatia koncepcie trhu s elektrinou s cieľom zlepšiť regulačný rámec. V nadväznosti na závery Fóra pre energetickú infraštruktúru v Kodani v roku 2023¹³ sa Komisia bude zaoberať aj anticipačnými investíciami, a to zorganizovaním seminára s relevantnými zainteresovanými stranami, a podľa potreby vypracuje usmernenia.
- Komisia bude vzhľadom na silné stránky a úspechy naďalej využívať skupiny na vysokej úrovni v záujme **lepšej spolupráce a koordinácie na urýchlenie zavádzania**, a to so zreteľom na obchodné prípady rôznych aktív na mori a aktérov (PPS, národné regulačné orgány, realizátori OZE, členské štáty), pričom sa uľahčí zriaďovanie ponukových oblastí na mori a zmiernia sa dodatočné riziká, ktoré môžu predstavovať hybridné projekty na mori.
- Komisia bude podporovať aj ďalšiu koordináciu **výhl'adového plánovania** členských štátov na účely **uverejňovania aukcií týkajúcich sa energie z obnoviteľných zdrojov na mori** prostredníctvom skupín na vysokej úrovni, čo by malo zahŕňať pravidelné uverejňovanie harmonogramov aukcií. V tejto súvislosti bude Komisia

¹² Správa CROS fáza 1 je k dispozícii na tejto adrese: https://www.entsoe.eu/network_codes/cnc/expert-groups.

¹³ https://energy.ec.europa.eu/document/download/b74bef91-5434-4928-ae6e-36c9ae0b77c5_en?filename=Conclusions%209th%20EIF_13%20June%20FINAL.pdf.

podporovať aj ďalšie kontakty týkajúce sa zblížovania aukčných kritérií. To by malo uľahčiť najmä realizáciu spoločných a hybridných projektov. Zlepšená koncepcia aukcií je takisto kľúčovým prvkom akčného plánu pre veternú energiu.

3.2. Zrýchlenie udeľovania povolení

Vzhľadom na úrovne ambícií opísané v kapitole 2 sa súčasné tempo zavádzania projektov bude musieť výrazne urýchliť.

Projekty infraštruktúry sústav na mori často podliehajú zdĺhavým postupom udeľovania povolení vzhľadom na vzdialenosť, ktorú pokrývajú, a ich cezhraničný charakter. To má značný vplyv na pohotové zavádzanie sústav potrebných na zabezpečenie elektrifikácie EÚ. Revidované nariadenie o TEN-E obsahuje dodatočné ustanovenia zamerané na zrýchlenie procesu udeľovania povolení, ako napríklad vytvorenie **jedinečného kontaktného miesta** pre projekty spoločného záujmu na mori. Zároveň sa ním stanovuje rámec, ktorý podporuje lepšiu akceptáciu zo strany verejnosti jej včasnou a inkluzívnou účasťou. Na tento účel Komisia podporuje aj spoluprácu medzi príslušnými vnútroštátnymi orgánmi v súvislosti s udeľovaním povolení s cieľom uľahčiť výmenu najlepších postupov v snahe dosiahnuť efektívne postupy udeľovania povolení vo všetkých členských štátoch. Takéto diskusie a spolupráca prebiehajú v rámci špecializovanej platformy, ako aj v regionálnych skupinách venovaných nariadeniu o TEN-E.

Revidovaná smernica o energii z obnoviteľných zdrojov obsahuje ustanovenia na **zjednodušenie a zrýchlenie udeľovania povolení** v prípade projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, ako aj projektov na budovanie nevyhnutnej infraštruktúry v záujme začlenenia dodatočných obnoviteľných zdrojov energie do elektrizačnej sústavy. Vyzýva sa v nej na vytvorenie osobitných „oblastí zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov“, v ktorých môže udeľovanie povolení pre projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov rýchlo napredovať, a to v rovnováhe s úvahami týkajúcimi sa životného prostredia a ochrany biodiverzity. Členské štáty môžu určiť aj podobné vyhradené oblasti pre infraštruktúru v prípade sústav a uskladňovania energie potrebných na začlenenie obnoviteľných zdrojov energie do systému. Posudzovanie vplyvov na životné prostredie bolo v prípade potreby zahrnuté do lehôt pre proces udeľovania povolení v prípade projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a vzhľadom na zložitosť projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na mori sú lehoty pre tieto projekty o jeden rok dlhšie ako v prípade projektov na pevnine. Laboratórium pre energetický a geografický priemysel, ktoré vytvorila Európska komisia, poskytuje širokú škálu relevantných súborov údajov a môže podporiť členské štáty pri zefektívnení určovania ich oblastí zrýchlenia výroby energie z obnoviteľných zdrojov¹⁴.

Popri legislatívnych opatreniach obsahuje usmernenie priložené k odporúčaniu o zrýchlení postupu udeľovania povolení, ktoré bolo prijaté ako súčasť plánu REPowerEU 18. mája 2022, príklady osvedčených postupov, ktoré môžu podporiť zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov na mori, ako je viacnásobné využívanie

¹⁴

<https://energy-industry-geolab.jrc.ec.europa.eu/>.

priestorových a environmentálnych predbežných posúdení lokalít na využitie veternej energie na mori. V nadväznosti na uvedené odporúčanie¹⁵ a usmernenie¹⁶ bola zriadená neformálna expertná skupina Komisie zložená z expertov z členských štátov. Táto expertná skupina bude viesť diskusie o vykonávaní odporúčaní a vymieňať si osvedčené postupy v súvislosti s viacerými témami vrátane energie z obnoviteľných zdrojov na mori.

Ďalej možno uviesť [Koordinované úsilie týkajúce sa smernice o OZE](#), spoločnú iniciatívu členských štátov EÚ a Európskej komisie. Jej cieľom je uľahčiť výmenu informácií a vnútroštátnych skúseností v snahe podporiť účinnú transpozíciu a vykonávanie smernice o energii z obnoviteľných zdrojov, a to aj pokiaľ ide o ustanovenia týkajúce sa udeľovania povolení. Prijaté plány obnovy a odolnosti navyše takisto zahŕňajú reformy zamerané na zlepšenie regulačného režimu zavádzania veternej energie na mori. Európska komisia podporuje členské štáty EÚ aj prostredníctvom Nástroja technickej podpory vďaka na mieru šitým odborným znalostiam v oblasti navrhovania a vykonávania reforiem¹⁷.

Na základe uvedených skutočností sa Komisia zameria na tieto aspekty:

- Komisia posilní podporu pre vnútroštátne orgány pri vykonávaní ustanovení na zrýchlenie postupov udeľovania povolení prostredníctvom iniciatívy Koordinované úsilie týkajúce sa smernice o energii z obnoviteľných zdrojov v rámci tejto smernice a podporí prácu a kontakty príslušných vnútroštátnych orgánov¹⁸ zodpovedných za udeľovanie povolení v rámci nariadenia o TEN-E, a to aj poskytovaním technickej pomoci skupine členských štátov. Komisia bude takisto podporovať členské štáty pri vykonávaní ustanovení o zrýchlení udeľovania povolení v prípade všetkých sústav potrebných na začlenenie energie z obnoviteľných zdrojov, pričom podľa potreby zmobilizuje pracovnú skupinu pre presadzovanie jednotného trhu.

3.3. Zabezpečenie integrovaného námorného priestorového plánovania

Námorné priestorové plánovanie (NPP) je nevyhnutný nástroj na pridelenie morského priestoru na rôzne prípady využitia mora pomocou prístupu založeného na ekosystémoch a na zabezpečenie dlhodobej koexistencie a ochrany ekosystémov. Komisia zriadila platformu EÚ pre NPP na výmenu poznatkov a skúseností, vypracovala usmernenia týkajúce sa zvládania napätia s odvetvami konkurujúcimi energii z obnoviteľných zdrojov na mori a vydala najlepšie postupy pre viacnásobné využívanie priestoru

¹⁵ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=PL_COM%3AC%282022%293219&qid=1653033569832.

¹⁶ https://energy.ec.europa.eu/publications/speeding-permit-granting-and-ppas-swd2022149151_en.

¹⁷ https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_sk.

¹⁸ V roku 2021 sa príslušné vnútroštátne orgány dohodli na zriadení špecializovaného fóra na ich spoluprácu. Komisia podporila túto iniciatívu príslušných vnútroštátnych orgánov podporou koordinácie ich pravidelných stretnutí a ich úsilia o identifikáciu najlepších postupov a príležitostí na zrýchlenie postupov udeľovania povolení.

a cezhraničnú spoluprácu. Komisia bude naďalej uľahčovať vnútroštátne námorné priestorové plánovanie identifikáciou potenciálnych napätých situácií, poskytovaním usmernení, podporou cezhraničnej spolupráce a podporou projektov v týchto oblastiach. Toto úsilie zahŕňa podporu vnútroštátnych orgánov pri vykonávaní smernice o NPP¹⁹, a to aj v prípade vývoja energie z obnoviteľných zdrojov na mori.

Pri plánovaní činností v oblasti obnoviteľných zdrojov energie na mori sa bude musieť zabezpečiť koexistencia s inými ľudskými aktivitami a prípadmi využitia na mori a zároveň zaistiť dosiahnutie cieľov ochrany a obnovy životného prostredia a prírody, ako aj bezpečnosť plavby na mori. V máji 2023 Komisia spustila **európske modré fórum** pre používateľov mora s cieľom uľahčiť dialóg v rámci otvoreného a perspektívneho prístupu medzi vedou a zainteresovanými stranami pôsobiacimi v oblasti ochrany morí, energetiky, námorného priemyslu a dopravy, rybolovu a akvakultúry, cestovného ruchu a zdravia. Pokiaľ ide o rybárstvo, Komisia navyše veľmi úzko spolupracuje s týmto odvetvím a regionálnymi poradnými radami s cieľom uľahčiť výmenu poznatkov a dialóg.

Väčšina členských štátov prijala svoje námorné priestorové plány a určila a pridělila priestor pre projekty v oblasti obnoviteľných zdrojov energie na mori. Plán požadovaný v zmysle **smernice o NPP** má 17 z 22 pobrežných členských štátov. Viaceré plány sa práve revidujú s cieľom prispôsobiť ich vyšším ambíciám v oblasti obnoviteľných zdrojov energie na mori, ako aj cieľom ochrany a obnovy prírody podľa stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030. Komisia vyzýva členské štáty, ktoré ešte neprijali svoje NPP ako strategické a integrované plánovanie, aby si splnili svoju právnu povinnosť a vyhradili priestor pre energetiku v koordinácii s inými hospodárskymi činnosťami vrátane rybárstva, a to na základe prístupu synergií už v štádiu návrhu, v súlade so svojimi národnými energetickými a klimatickými plánmi NEKP.

Rámcová smernica EÚ o morskej stratégii²⁰ bola zavedená na ochranu morského ekosystému a biodiverzity, od ktorých závisí naše zdravie, ako aj hospodárske a spoločenské činnosti súvisiace s morom. V uvedenej smernici sa vyžaduje dosiahnutie dobrého environmentálneho stavu morí EÚ, čím sa zaistí čisté, zdravé a produktívne morské prostredie a zároveň sa umožní udržateľné využívanie morských tovarov a služieb súčasnými i budúcimi generáciami. Konkrétne sa v nej vyzýva na riešenie kumulatívnych vplyvov ľudských činností na stav morského prostredia v rámci jej ekosystémového prístupu, a to prijatím potrebných opatrení na dosiahnutie prahových hodnôt dobrého environmentálneho stavu.

V rámci **dohovoru OSPAR** o ochrane pobrežného a morského prostredia severovýchodného Atlantiku²¹ technická skupina venujúca sa rozvoju energie z obnoviteľných zdrojov na mori skúma prostredníctvom štúdií vplyvy energie z obnoviteľných zdrojov na mori na morské prostredie a biodiverzitu. Podobná spolupráca prebieha v rámci **dohovoru HELCOM**, pričom spoločná pracovná skupina, ktorej spolupredseda komisia HELCOM a skupina pre víziu a stratégie súvisiace

¹⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=celex%3A32014L0089>.

²⁰ https://environment.ec.europa.eu/topics/marine-and-coastal-environment_en.

²¹ https://www.ospar.org/site/assets/files/1169/ospar_convention.pdf.

s Baltským morom, sa zameriava na zabezpečenie spolupráce medzi krajinami regiónu Baltského mora v záujme súdržných regionálnych procesov námorného priestorového plánovania (NPP) v Baltskom mori. Zatiaľ čo sa výskumné úsilie sústreďuje na konkrétne oblasti a druhy, čo zodpovedá súčasnej úrovni zavádzania veterných parkov na mori, na riešenie kumulatívnych vplyvov je nutné nepretržité financovanie výskumu a inovácií. To bolo zdôraznené aj v nedávnej osobitnej správe Európskeho dvora audítorov²².

Na základe uvedených skutočností sa Komisia zameria na tieto aspekty:

- Pri zosúlad'ovaní NPP so zvyšujúcimi sa celkovými cieľmi v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na mori a ambíciami morských oblastí Komisia spolu s členskými štátmi a regionálnymi organizáciami preskúma spôsoby prechodu od čisto vnútroštátnych NPP s cezhraničnými konzultáciami k regionálnemu plánovaniu NPP v rámci príslušných morských oblastí, čím sa zabezpečí pridelenie adekvátneho morského priestoru na umožnenie takýchto ambícií v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na mori. To má byť zlučiteľné s inými morskými hospodárskymi činnosťami, ako aj s cieľmi v oblasti životného prostredia a s cieľmi ochrany a obnovy prírody na mori. Ako sa zdôrazňuje v stratégii, Komisia bude podporovať aj pobrežné regióny, najvzdialenejšie regióny EÚ a ostrovy, aby využili ich obrovský potenciál v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na mori.
- Na základe existujúceho právneho rámca a nástrojov financovania, ako je Horizont Európa, Komisia doplní svoju podporu členským štátom z hľadiska identifikácie, odhadovania a riešenia účinkov, ktoré má inštalácia zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov na mori na ekosystémy a biodiverzitu, vrátane kumulatívnych účinkov na úrovni morských oblastí²³.
- Komisia bude podporovať členské štáty pri vytváraní potrebných prepojení medzi rozvojom energie z obnoviteľných zdrojov na mori, NPP a morskými stratégiami vypracovanými v zmysle rámcovej smernice o morskej stratégii na dosiahnutie ambícií v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na mori a dobrého environmentálneho stavu prostredníctvom vhodných fór, ako je iniciatíva pre oblasť Severného mora.
- Prostredníctvom stretnutí expertných skupín, regionálnej spolupráce a podpory špecializovaných projektov bude Komisia spolupracovať s členskými štátmi na zahrnutí oblastí na viacnásobné použitie do revízie vnútroštátnych NPP. Uľahčili by sa tým procesy udeľovania povolení a koexistencia rôznych druhov rozvoja na mori vrátane sústav.

²² Európsky dvor audítorov: Osobitná správa 22/2023: Energia z obnoviteľných zdrojov na mori v EÚ – Ambiciózne plány rastu, udržateľnosť však zostáva výzvou.

²³ Je to v súlade s osobitnou správou Európskeho dvora audítorov: Energia z obnoviteľných zdrojov na mori v EÚ.

3.4. Posilnenie odolnosti infraštruktúry

Útočná vojna Ruska na Ukrajine a sabotáž plynovodu Nord Stream zdôrazňujú dôležitosť disponovania odolnou infraštruktúrou tak pre sektor obrany, ako aj energetiky. Komisia a ESVČ prijali v marci 2023 aktualizovanú **stratégiu námornej bezpečnosti EÚ** (EUMSS²⁴) a akčný plán. Očakáva sa, že Rada v októbri 2023 schváli revidovanú stratégiu námornej bezpečnosti EÚ. Stratégia a jej akčný plán boli aktualizované s cieľom riešiť okrem iného hrozby pre kritickú námornú infraštruktúru. Revidovaná stratégia zahŕňa rôzne opatrenia, ktorými sa zlepší dohľad nad infraštruktúrou, ako sú energetické potrubia, dátové a elektrické káble, veterné parky, prístavy atď., ako aj jej ochrana a odolnosť pred konvenčnými, hybridnými a kybernetickými útokmi. Stratégia sa zaoberá aj vykonávaním riešení v záujme koexistencie projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na mori a obranných činností. K vytvoreniu takýchto riešení prispeje projekt Symbiosis.

V januári 2023 nadobudla účinnosť **smernica o odolnosti kritických subjektov**²⁵ (smernica CER) a **smernica o opatreniach na zabezpečenie vysokej spoločnej úrovne kybernetickej bezpečnosti v Únii** (smernica NIS2), ktorými sa predkladajú nové pravidlá na posilnenie odolnosti kritických subjektov. Predsedníčka von der Leyenová takisto v januári oznámila spolu s generálnym tajomníkom NATO Stoltenbergom pracovnú skupinu pre odolnú infraštruktúru, ktorá posilní spoluprácu s našimi kľúčovými partnermi. Záverečná hodnotiaca správa osobitnej skupiny bola uverejnená v júni 2023²⁶. V decembri 2022 Rada prijala odporúčanie o celoúnijnom koordinovanom prístupe k posilneniu odolnosti kritickej infraštruktúry. Jednou z jeho kľúčových priorít je vykonávanie záťažových testov, a to počnúc odvetvím energetiky. Úloha členských štátov je kľúčová a spolupráca v tejto dôležitej otázke má zásadný význam. Komisia v septembri 2023 prijala návrh odporúčania Rady o návrhu koordinovanej reakcie Únie na narušenia kritickej infraštruktúry so značným cezhraničným významom²⁷. V záujme úspešného posilnenia našej pripravenosti je nevyhnutné, aby si členské štáty vymieňali informácie, v relevantných prípadoch aj dôverne.

V súlade s uvedenou stratégiou Komisia a Európska obranná agentúra vytvorili spoločný projekt s názvom **Symbiosis**²⁸ podporovaný z programu Horizont Európa sumou 2 milióny EUR. V rámci tohto projektu sa budú identifikovať a riešiť prekážky rozvoja výroby energie z obnoviteľných zdrojov na mori v oblastiach využívaných alebo vyhradených na súčasné a budúce vojenské činnosti a účely. Projekt sa začal v októbri 2022 a bude prebiehať do 31. marca 2025.

Vzhľadom na útočnú vojnu Ruska na Ukrajine, prítomnosť ruských plavidiel v okolí námornej infraštruktúry v Baltskom a Severnom mori, ako aj útoky na plynovody Nord

²⁴ https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/ocean/blue-economy/other-sectors/maritime-security-strategy_en.

²⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2557 o odolnosti kritických subjektov a o zrušení smernice Rady 2008/114/ES (Ú. v. EÚ L 333, 27.12.2022, s. 164).

²⁶ [EU-NATO_Final Assessment Report Digital.pdf \(europa.eu\)](#).

²⁷ COM(2023) 526 final.

²⁸ https://eda.europa.eu/docs/default-source/brochures/eda-symbiosis_factsheet---v4.pdf.

Stream 2 EÚ kladie väčší dôraz na námornú bezpečnosť a odolnosť kritickej infraštruktúry na mori. Zabezpečenie účinnej koexistencie energetickej a obrannej infraštruktúry na mori bude prioritou. Komisia:

- sa bude usilovať o posilnenie odolnosti a ochrany infraštruktúry obnoviteľných zdrojov energie na mori berúc do úvahy regionálne špecifiká a úrovne ohrozenia,
- zintenzívni spoluprácu medzi členskými štátmi s podporou príslušných agentúr s cieľom vypracovať regionálne plány dohľadu nad infraštruktúrou na mori,
- bude rozvíjať spoluprácu v oblasti kybernetickej bezpečnosti v oblasti energie na mori s podobne zmýšľajúcimi krajinami mimo EÚ na bilaterálnej a multilaterálnej úrovni v kontexte napr. kybernetických dialógov.

3.5. Výskum a inovácie podporujúce energiu na mori

Výskum a inovácie sú zásadné v záujme toho, aby EÚ nadobudla vedúce postavenie v určitých technológiách energie na mori, ako je veterná energia na mori²⁹. Na udržanie tohto vedúceho postavenia je nevyhnutne dôležité vytrvalé úsilie v oblasti výskumu a inovácií. Činnosti EÚ v oblasti výskumu a inovácií prebiehajú v súvislosti s niekoľkými ďalšími vznikajúcimi technológiami, ktoré sú relevantné pre odvetvie energie na mori, ako sú plávajúce fotovoltické zariadenia, riasy ako zdroj udržateľných biopalív a vodíkové systémy na mori. Keďže niektoré technológie, ako sú veterné turbíny upevnené na dne, dosiahli vysokú úroveň technologickej pripravenosti, treba inovovať výrobné procesy s cieľom ich rozšírenia a zároveň pokračovať v skúmaní nových koncepcií, ktorých industrializácia a štandardizácia si bude vyžadovať dlhší čas.

Plávajúce zariadenia na výrobu energie na mori sú prioritou, keďže táto technológia je potrebná na uvoľnenie potenciálu v hlbších vodách, ako je Atlantický oceán a Stredozemné more. Na testovanie a zlepšenie výkonnosti a na zníženie nákladov sa vyvíjajú prototypy a demonštračné zariadenia. Hoci viaceré rôzne plávajúce technológie na výrobu veternej energie napredujú, žiadna koncepcia zatiaľ nemá prevahu pred inými. Rôzne riešenia sú však na rôznych úrovniach technologickej pripravenosti, pričom niektoré z nich sú bližšie k uvedeniu na trh. Írsko, Portugalsko, Španielsko, Taliansko, Malta a Grécko identifikovali potenciálne lokality na výstavbu plávajúcich veterných zariadení a Francúzsko organizuje svoju prvú verejnú súťaž na komerčný plávajúci veterný park.

EÚ dosiahla od spustenia stratégie energie na mori značný pokrok v rozvoji energie z oceánov³⁰. Tento úspech možno pripísať najmä financovaniu výskumu a inovácií z prostriedkov EÚ. Pokrok je však potrebný v mnohých oblastiach, ako je navrhovanie

²⁹ JRC, Útvar pre monitorovanie technológií čistej energie: *Wind energy in the European Union - 2023 Status Report on Technology Development Trends, Value Chains and Markets* (Veterná energia v Európskej únii – Správa o stave trendov vo vývoji technológií, hodnotových reťazcov a trhov z roku 2023).

³⁰ JRC, *Clean Energy Technology Development and Outlook - 2023 Report* (Vývoj a výhľad v oblasti technológií čistej energie – správa z roku 2023).

a validácia zariadení na využitie energie z oceánov, logistika a námorné operácie. Revidovaná smernica o energii z obnoviteľných zdrojov má orientačný cieľ, aby do roku 2030 aspoň 5 % všetkých nových inštalácií vychádzalo z inovatívnych obnoviteľných zdrojov, ako sú technológie energie z oceánov. Komisia preto vyzve členské štáty, aby do revidovaných národných energetických a klimatických plánov (NEKP) zahrnuli ciele politiky na podporu zavádzania technológií energie z oceánov.

Komisia zriadila webové sídlo venované poskytovaniu prehľadu o programoch financovania z prostriedkov EÚ, ktoré sú relevantné pre financovanie projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na mori³¹, okrem iného vrátane výskumu a inovácií. Ako vyplýva z uvedeného prehľadu, technológie energie na mori získali v období 2009 – 2022 najväčší podiel finančných prostriedkov EÚ v rámci všetkých priorít výskumu a inovácií v oblasti veternej energie.

Obnoviteľné zdroje energie na mori získali podporu rôznych projektov v rámci programu **Horizont Európa**, najmä v rámci piliera 2 klastra 5 Klíma, energetika a mobilita. Napríklad projekt InterOPERA je hlavným projektom EÚ na podporu spolupráce medzi PPS, výrobcami a realizátormi projektov v oblasti veternej energie na mori s cieľom začať rozsiahly demonštračný projekt siete jednosmerného prúdu vysokého napätia (HVDC). Iné projekty podporili vývoj nových technologických koncepcií veternej energie, energie z oceánov a solárnych plávajúcich zariadení, ako aj systematické začleňovanie zásady „obehovosti už v štádiu návrhu“ do výskumu a inovácií v oblasti obnoviteľných zdrojov energie. V rámci misie programu Horizont Európa s názvom Obnoviť naše oceány a vody sa začalo niekoľko výskumných projektov s cieľom zlepšiť poznatky o začleňovaní produktov akvakultúry v rámci veterných parkov na mori.

Európsky fond regionálneho rozvoja takisto podporil niekoľko projektov na podporu obnoviteľných zdrojov energie na mori, napríklad vrátane vývoja inovatívnych vysokonapäťových káblov s lepším výkonom a vytvorenia Inovačného centra pre veternú energiu na mori v Eemshavene (Holandsko)³². Z **Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti** sa financuje zavádzanie veternej energie na mori (1 500 MW), plávajúcich veterných a solárnych kapacít (100 MW) a realizácia pilotných projektov v oblasti morskej energie. Financuje sa z neho aj výstavba energetického ostrova na mori, energetických platforiem na mori a prístavných infraštruktúr, ktoré slúžia na údržbu veterných parkov na mori.

V rámci **Inovačného fondu** sa podnikli kroky, aby sa z neho dali financovať prelomové projekty, ako sú technológie energie z oceánov, a nedávno sa vybrali dva oceánske projekty na udelenie grantu v rámci témy *stredne veľké pilotné projekty*. Pri jednom projekte sa integruje viacero zdrojov energie vrátane energie z vln a veternej energie, ako aj úplný vodíkový systém (elektrolyzér, skladovanie a palivové články). Inovačný fond má aj tému v oblasti výroby, ktorá zahŕňa inovatívne technológie na výrobu čistých technológií. Súčasťou toho sú komponenty na generovanie energie z obnoviteľných

³¹ [Prehľad financovania z prostriedkov EÚ pre obnoviteľné zdroje energie na mori:
https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy/financing/eu-funding-offshore-renewables_en](https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy/financing/eu-funding-offshore-renewables_en)

³² Viac informácií o týchto a iných projektoch v oblasti veternej energie podporovaných v rámci politiky súdržnosti možno nájsť na adrese <https://kohesio.ec.europa.eu/en/projects>.

zdrojov. Ďalšia výzva bude mať finančné krytie 4 miliardy EUR a bude zameraná na projekty všetkých veľkostí.

V rámci **Programu InvestEU**, ktorý takisto podporuje súkromné investície do obnoviteľných zdrojov energie na mori, boli doteraz schválené úvery na projekty na mori vo výške viac ako 1 miliarda EUR. EIB napríklad nedávno podpísala dohodu o spolufinancovaní výstavby prvého veterného parku na mori v Poľsku – jedného z najväčších na svete – s úverom až 610 miliónov EUR, z čoho 350 miliónov EUR je krytých z Programu InvestEU³³.

Komisia úzko spolupracuje s krajinami **strategického plánu pre energetické technológie** s cieľom **preskúmať ciele tohto plánu** týkajúce sa energie z oceánov a veternej energie na mori, ich programov vykonávania a spustiť ďalšiu pracovnú skupinu v rámci uvedeného plánu pre oblasť HVDC. Komisia:

- bude podporovať európsku platformu pre technológie a inovácie v oblasti veternej energie s cieľom zrevidovať jej strategický výskumný a inovačný program a uverejniť ho do konca roka 2023 a podporovať túto platformu v oblasti energie z oceánov s cieľom zrevidovať jej strategický výskumný a inovačný program a uverejniť ho na jar 2024,
- v roku 2024 v rámci vykonávania prepracovaného strategického plánu pre energetické technológie a vzhľadom na najnovšie politické priority opätovne posúdi a prípadne zreviduje ciele pracovnej skupiny pre vykonávanie strategického plánu pre energetické technológie v oblasti veternej energie, ktoré sa týkajú výskumu a inovácií, a podporí výraznejšie zastúpenie krajín v tejto skupine,
- v roku 2024 v rámci vykonávania prepracovaného strategického plánu pre energetické technológie bude venovať osobitnú pozornosť výrobe, obehovosti, materiálom, zručnostiam a spoločenským potrebám s cieľom zvýšiť konkurencieschopnosť odvetvia čistej energie vrátane obnoviteľných zdrojov energie na mori.

V nasledujúcich rokoch budú pokračovať a posilňovať sa výskumné a inovačné akcie určené v stratégii, a to najmä prostredníctvom programu **Horizont Európa a jeho pracovných programov** a v relevantných prípadoch špecializovaných výziev na predkladanie návrhov. Konkrétne Komisia:

- bude pokračovať v zameraní sa na *obehovosť* ako prioritu, keďže obehové riešenia môžu zvýšiť konkurencieschopnosť odvetvia, znížiť riziko narušení dodávok surovín a zlepšiť vlastnosti energie z obnoviteľných zdrojov na mori z hľadiska životného prostredia a udržateľnosti,

³³ [https://www.eib.org/en/press/all/2023-341-poland-investeu-eib-supports-one-of-the-world-s-largest-wind-farms-with-eur610-million-in-financing#:~:text=The%20European%20Investment%20Bank%20\(EIB,by%20the%20LLC%20Baltic%20Power.](https://www.eib.org/en/press/all/2023-341-poland-investeu-eib-supports-one-of-the-world-s-largest-wind-farms-with-eur610-million-in-financing#:~:text=The%20European%20Investment%20Bank%20(EIB,by%20the%20LLC%20Baltic%20Power.)

- v roku 2024 spustí sériu projektov zameraných na progresívne materiály pre magnety s osobitným dôrazom na permanentné magnety do veterných turbín. Tieto projekty prispievajú k náhrade kritických materiálov vo veterných turbínach s cieľom znížiť materiálovú závislosť,
- v roku 2024 spustí výskumnú a inovačnú akciu na *zníženie environmentálneho vplyvu a optimalizáciu sociálno-ekonomických vplyvov* veterných parkov na mori. Riešenie kumulatívnych účinkov, ktoré majú rôzne ľudské činnosti a viaceré parky na výrobu energiu z obnoviteľných zdrojov na mori na ekosystémy na úrovni morských oblastí, si vyžaduje mimoriadnu pozornosť,
- bude pokračovať vo svojom úsilí o zlepšenie *priemyselnej produktivity a efektívnosti* v celom hodnotovom reťazci veternej energie na mori. Zahŕňa to zlepšené výrobné technológie vrátane *digitálnych technológií*, ako sú zariadenia internetu vecí. Dôležitým cieľom je budovanie rozsahu a zníženie nákladov. Komisia spustí v roku 2024 inovačnú akciu na demonštráciu plávajúceho zariadenia veternej energie na mori,
- bude spolupracovať s členskými štátmi a regiónmi vrátane ostrovov na koordinovanom využívaní dostupného financovania *technológií energie z oceánov* s cieľom dosiahnuť v Únii do roku 2027 celkový výkon 100 MW a do roku 2030 približne 1 GW³⁴. Boli oznámené témy, ktoré zahŕňajú parky využívajúce energiu prílivu a odlivu a energiu z vln, vyžadujúce synergie s vnútroštátnymi programami regionálneho financovania,
- preskúma *inovatívne obstarávanie* ako mechanizmus na odstránenie rizika súvisiaceho s vývojom technológií a udržanie vedúceho postavenia Európy v oblasti technológií obnoviteľných zdrojov energie na mori, a to na základe existujúcich iniciatív Európskej komisie³⁵.

3.6. Rozvoj dodávateľských reťazcov a zručností

Stratégia sa dost' podrobne zaoberala rozmerom dodávateľských reťazcov a zručností, pričom odvtedy boli vykonané rôzne opatrenia. Vysoká miera inflácie, ktorej príčiny súvisia s útočnou vojnou Ruska na Ukrajine, a to aj v prípade cien energií a potravín, globálne dodávateľské reťazce prispôsobujúce sa opätovnému otvoreniu po obmedzeniach pohybu počas pandémie, oživenie dopytu s prechodom od služieb k tovaru a napäté trhy práce však vyvíjali tlak na celé hospodárstvo vrátane schopnosti odvetvia obnoviteľných zdrojov energie na mori prinášať výsledky. Navyše v dôsledku zvýšenej konkurencie zo strany Číny a potenciálnych účinkov zákona USA o znížení inflácie je

³⁴ Rok 2025 stanovený v stratégii bol nedávno v dôsledku dlhších časov realizácie projektov posunutý na rok 2027, ktorý sa považuje za realistejší.

³⁵ Napríklad projekt „Europewave“ v rámci programu Horizont 2020 – <https://www.europewave.eu/>.

nutné, aby sa venovala osobitná pozornosť rámcovým podmienkam pre dodávateľské reťazce EÚ³⁶.

Napriek značným rozdielom sú dodávateľské reťazce EÚ pre obnoviteľné zdroje energie na mori neoddeliteľne prepojené s dodávateľskými reťazcami v odvetví veternej energie. S cieľom riešiť súčasné výzvy týkajúce sa výrobcov v oblasti veternej energie Komisia predložila akčný plán pre európsky výrobný priemysel v oblasti veternej energie³⁷. Politické opatrenia a kroky, ktoré sú mimoriadne relevantné pre dodávateľské reťazce na *mori*, sa rozoberajú ďalej v texte.

Dodávateľský reťazec EÚ pre veterné parky na mori je zložitou sieťou segmentov a komponentov, ktoré sú navzájom prepojené. Rastúci dopyt po veterných parkoch na mori v celej Európe a na celom svete sa premieta do rovnako sa zvyšujúceho dopytu po morských veterných turbínach, základniach, rozvodniach HVDC a iných elektrických zariadeniach, kábloch, pripravenosti prístavov a plavidiel v EÚ. Aby výrobcovia z EÚ dokázali naďalej uspokojovať rastúci dopyt v rámci EÚ i mimo nej, výrobné kapacity EÚ sa musia značne zvýšiť zrýchleným tempom v záujme uspokojenia rýchlo rastúceho dopytu v tomto segmente. Zároveň kapacity na výrobu komponentov veterných turbín na mori mimo EÚ rýchlo rastú a predpokladá sa ďalšie výrazné rozšírenie. Popri rozširovaní výrobných kapacít na uspokojenie rastúceho dopytu po využívaní veternej energie na mori musia výrobcovia z EÚ zostať konkurencieschopní v rámci intenzívnej medzinárodnej hospodárskej súťaže. Ďalšie výzvy sa týkajú fázy prevádzky a údržby na základe kybernetickobezpečnostných obáv a dostupnosti inštalčných plavidiel pre veterné zariadenia na mori³⁸. Očakáva sa, že v najbližších pár rokoch sa objavia prekážky prakticky vo všetkých častiach dodávateľského reťazca energie na mori v EÚ.

Osobitným segmentom dodávateľského reťazca sú **prístavy**, ktoré sú jedinečnými prístupovými bodmi k energetickým zariadeniam na mori. Poskytujú terminály pre plavidlá potrebné na inštaláciu a údržbu zariadení na mori a môžu pridať priestor a podmienky potrebné na výrobu a montáž určitých komponentov. Narastajúca veľkosť listov rotora veterných turbín predstavuje logistické výzvy. To si vyžaduje značné investície, napríklad do bagrovania pod vodou, priestoru na skladovanie a montáž turbín alebo do žeriavníkových spôsobilostí. Okrem toho je odvetvie energie z obnoviteľných zdrojov na mori v súčasnosti z veľkej časti odkázané na plavidlá postavené mimo EÚ, čo môže vytvárať riziká pre budúce dodávateľské reťazce. Rozvoj energie z obnoviteľných zdrojov na mori preto predstavuje príležitosť pre odvetvie výroby námorného vybavenia a stavby lodí v EÚ. S cieľom riešiť tieto výzvy sa začali tieto opatrenia:

- Komisia sa bude zaoberať úlohou prístavov a výzvami, ktorým čelia a ktoré súvisia s ich vlastnou environmentálnou stopou, ako aj ich schopnosťou prispieť k dekarbonizácii priemyselných činností a námornej dopravy. Týmto výzvami sa zaoberá pilotný projekt s názvom Obchodný model elektrickej energie v prístavoch, ktorý sa má dokončiť v prvom polroku 2024.

³⁶ Správa o pokroku v oblasti konkurencieschopnosti technológií čistej energie z roku 2023, COM(2023) 652.

³⁷ COM(2023) 669.

³⁸ Pozri poznámku pod čiarou č. 1.

- Ako súčasť rámca NSEC sa vykonáva štúdia zaoberajúca sa kapacitou prístavov na podporu rýchleho zavádzania veternej energie na mori mapovaním, kategorizáciou a stanovením priorít potrieb prístavnej infraštruktúry týkajúcich sa rozvoja veternej energie na mori³⁹.
- Pre prístavnú infraštruktúru je relevantné nariadenie o transeurópskej dopravnej sieti (TEN-T), ktoré sa práve reviduje, ako aj nariadenie o TEN-E. Komisia bude podporovať synergie a komplementárnosti medzi uvedenými dvoma nariadeniami s cieľom zlepšiť celkové rámcové podmienky pre prístavy, ktoré chcú zintenzívniť svoje činnosti v odvetví energie z obnoviteľných zdrojov na mori.

Európska komisia v roku 2023 predložila **Priemyselný plán Zelenej dohody**, ktorý má posilniť konkurencieschopnosť európskeho emisne neutrálneho priemyslu a podporiť rýchly prechod na klimatickú neutralitu. Cieľom uvedeného plánu je vytvoriť priaznivejšie prostredie pre rozširovanie výrobných kapacít EÚ v oblasti bezemisných technológií a výrobkov v záujme plnenia ambiciózných cieľov Európy v oblasti klímy. Plán je rozdelený do štyroch hlavných pilierov: predvídateľné a zjednodušené regulačné prostredie, rýchlejší prístup k verejnému a súkromnému financovaniu výroby čistých technológií v Európe, iniciatívy na zlepšenie zručností potrebných na zelenú transformáciu a napokon podpora otvoreného obchodu a odolných dodávateľských reťazcov. **Akt o emisne neutrálnom priemysle**⁴⁰ a **akt o kritických surovinách**⁴¹, ktoré boli navrhnuté 16. marca 2023, sú hlavnými aktmi na vypracovanie Priemyselného plánu Zelenej dohody. Oba akty prispievajú k zvýšeniu odolnosti EÚ rozšírením výrobných kapacít a posilnením dvojstranných partnerstiev a mnohostrannej spolupráce.

Kritickou témou je najmä prístup k **surovinám**. Mnohé elektrické generátory veterných turbín sú odkázané na permanentné magnety zo vzácnych zemín, aby poskytovali vysokú úroveň efektívnosti a výkonu⁴². Zatiaľ čo vedúca úloha na svetovom trhu s veternými turbínami patrí EÚ, trhu s prvkami vzácnych zemín dominuje Čína, a to od surovín až po výrobu magnetov⁴³. EÚ je v dôsledku toho vystavená možným narušeniam v súvislosti s dodávkami materiálov a komponentov z prvkov vzácnych zemín. S cieľom zvýšiť strategickú autonómiu EÚ, znížiť nadmernú závislosť, posilniť dodávateľské reťazce a znížiť environmentálnu stopu sa v akte o emisne neutrálnom priemysle, ako aj v akte o kritických surovinách skúma kombinácia stratégií a krokov, ktoré zahŕňajú:

- rozšírenie ťažby zdrojov prvkov vzácnych zemín v Európe,

³⁹ Štúdia bude uverejnená na webovom sídle NSEC: https://energy.ec.europa.eu/topics/infrastructure/high-level-groups/north-seas-energy-cooperation_en.

⁴⁰ [EUR-Lex - 52023PC0161 - SK - EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

⁴¹ [EUR-Lex - 52023PC0160 - SK - EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

⁴² Týmito prvkami vzácnych zemín sú neodým (Nd), prazeodým (Pr), dysprózium (Dy) a terbium (Tb).

⁴³ JRC, 2023: Carrara a kol., *Supply chain analysis and material demand forecast in strategic technologies and sectors in the EU - A foresight study* (Analýza dodávateľského reťazca a prognóza dopytu po materiáloch v strategických technológiách a odvetviach v EÚ –Výhľadová štúdia), <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC132889>.

- zvýšenie kapacity výroby komponentov v EÚ s osobitným dôrazom na rafináciu prvkov vzácnych zemín a výrobu permanentných magnetov,
- posilnenie recyklácie permanentných magnetov a nahrádzanie prvkov vzácnych zemín inovatívnymi materiálmi a koncepciami,
- podporu partnerstiev s partnerskými krajinami na zaistenie neprerušených dodávok kritických surovín.

Navrhovaný **akt o kritických surovinách** takisto obsahuje ustanovenia, v ktorých sa od členských štátov požaduje, aby navrhli opatrenia zamerané na zlepšenie obehovosti kritických a strategických surovín a na základe toho podporili vytvorenie trhu s druhotnými surovinami v EÚ. K dosiahnutiu týchto cieľov prispeje aj program Horizont Európa prostredníctvom prebiehajúcich výskumných a inovačných projektov v oblasti obehovosti, v rámci ktorých bude Komisia monitorovať ich uplatňovanie v priemysle⁴⁴.

V **akte o emisne neutrálnom priemysle** sa navrhuje zjednodušený regulačný rámec pre výrobu čistých technológií a potrebných komponentov dodávateľských reťazcov a navrhujú sa zrýchlené postupy udeľovania povolení pre projekty výroby čistých technológií. Technológie výroby energie z obnoviteľných zdrojov na mori a technológie sústav sú uvedené v navrhovanom akte o emisne neutrálnom priemysle ako strategické emisne neutrálne technológie, ktoré sú kritické pre smerovanie EÚ na jej ceste k splneniu cieľov v oblasti klímy a energetiky do roku 2030⁴⁵. Vďaka tomu bude možné uznať projekty výroby energie z obnoviteľných zdrojov na mori za emisne neutrálne strategické projekty, pričom budú mať výhodu prioritného štatútu, skrátených postupov udeľovania povolení a administratívnej podpory v záujme rýchleho a účinného vykonávania. Okrem toho sa v návrhu aktu o emisne neutrálnom priemysle na podporu zavádzania produktov spĺňajúcich prísne normy vyžaduje, aby sa pri aukciách s energiou z obnoviteľných zdrojov zadala zákazka aj na základe kritérií odolnosti a environmentálnej udržateľnosti⁴⁶.

Vzhľadom na naliehavosť podpory odolnosti výroby v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na mori v Európe Komisia prijme niekoľko opatrení vo vzťahu ku koordinácii aukcií a konvergencii kritérií, ako je podrobnejšie vysvetlené v akčnom pláne pre veternú energiu.

Komisia bude takisto ďalej optimalizovať využívanie existujúcich finančných nástrojov a spolupracovať s Európskou investičnou bankou na možných špecializovaných finančných tokoch.

⁴⁴ Je to v súlade s odporúčaniami v správe Európskeho dvora audítorov o energii z obnoviteľných zdrojov na mori [Správa | Európsky dvor audítorov \(europa.eu\)](#).

⁴⁵ [EUR-Lex - 52023PC0161 - SK - EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

⁴⁶ Dochádza k sľubnému vývoju, pokiaľ ide o čoraz častejšiu prax členských štátov stanovovať necenové kritériá na aukciách s veternou energiou na mori, a to aj pokiaľ ide o spoločné umiestnenie projektov na zlepšenie stavu prírody, viacnásobné technológie (napr. plávajúce zariadenia veternej energie, energia z vln alebo solárne plávajúce zariadenia), rybolov a akvakultúru.

Pokiaľ ide o **zručnosti**, odvetvie energie z obnoviteľných zdrojov na mori rastie. Aktuálne predstavuje približne 80 000 pracovných miest a očakáva sa, že v priebehu nasledujúcich piatich rokov vznikne v celej Európe 20 000 až 54 000⁴⁷ nových pracovných miest. Pri takomto rýchlom rozvoji sa však prístup ku *kvalifikovanej* pracovnej sile môže stať výzvou pre mnohé špecializované časti dodávateľských reťazcov a osobitná odborná príprava v oblasti energie na mori sa stane dôležitejšou vzhľadom na rozmach činností na mori. V tejto súvislosti sa priemysel bude musieť zaoberať rizikami nedostatku zručností. Manažéri, inžinieri a technici sú už v súčasnosti veľmi žiadaní a voľné pracovné miesta sa už teraz ťažko obsadzujú. Na tento účel bude nevyhnutný kombinovaný prístup, ktorým sa zrýchli úsilie o:

- podporu rozvoja nových zručností pre ľudí, ktorí pracujú v tomto priemysle alebo doň vstupujú, najmä v oblasti digitalizácie, IKT, robotiky, zdravia a bezpečnosti,
- ako aj zlepšenie rozmanitosti a inkluzívnosti v tomto odvetví, čo znamená podporu rodovej rovnováhy a prilákanie mladých ľudí, ako aj pracovníkov, ktorí prichádzajú z iných odvetví, s cieľom zabezpečiť, aby zelená transformácia bola spravodlivou transformáciou.

Ako sa zdôrazňuje v programe v oblasti zručností 2020 a ako sa odráža v Európskom roku zručností, riešenie výziev v oblasti zručností je pre Komisiu prioritou. Okrem všeobecnejších iniciatív na podporu rozvoja zručností, napríklad prostredníctvom odporúčaní Rady týkajúcich sa odborného vzdelávania a prípravy, individuálnych vzdelávacích účtov⁴⁸ a mikrocertifikátov⁴⁹, Komisia vytvorila osobitné iniciatívy na riešenie odvetvových potrieb. Napríklad úspešná aliancia v rámci programu Erasmus+ pre koncepciu sektorovej spolupráce v oblasti zručností v súvislosti s námornými technológiami ([MATES](#)) prispela k vytvoreniu rozsiahleho partnerstva pre energiu z obnoviteľných zdrojov na mori v rámci [Paktu o zručnostiach](#). Cieľom partnerstva je prilákať do tohto odvetvia nových pracovníkov, najmä mladých ľudí a ženy, a podporiť odbornú prípravu a rekvalifikáciu odborníkov na námorné technológie. V nasledujúcich dvoch rokoch (2023 – 2024) ho bude podporovať projekt [FLORES](#) (*Forward Looking at the Offshore Renewable Energies*, Výhľadové plánovanie energie z obnoviteľných zdrojov na mori) financovaný z programu Erasmus+. Zapoja sa doň hlavní aktéri priemyselného ekosystému energie z obnoviteľných zdrojov na mori, ako aj verejné orgány na všetkých úrovniach riadenia s cieľom podporiť špecializované ponuky odbornej prípravy a podporiť kariérne možnosti v tomto odvetví. Zároveň sa v rámci tohto partnerstva vytvorí stredisko na monitorovanie potrieb a ponúk odbornej prípravy v odvetví energie z obnoviteľných zdrojov na mori. Okrem toho sa centrum excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy „Technické zručnosti pre harmonizovanú energiu z obnoviteľných zdrojov na mori“ financované z programu Erasmus+ zameriava na rozvoj programov odbornej prípravy a zdrojov s cieľom poskytnúť pracovníkom zručnosti a kompetencie, ktoré potrebujú na to, aby uspeli v odvetví veternej energie na mori.

V snahe ešte viac podporiť získavanie zručností v záujme prechodu na čisté technológie bola Komisia v návrhu aktu o emisne neutrálnom priemysle poverená, aby podporila

⁴⁷ [Monitorovacie stredisko – Flores \(oreskills.eu\)](#).

⁴⁸ Odporúčanie Rady 2022/C 243/03.

⁴⁹ Odporúčanie Rady 2022/C 243/02.

zriaďovanie európskych akadémií emisne neutrálneho priemyslu. Akadémie by sa zameriavali na poskytnutie odbornej prípravy a vzdelávania 100 000 učiacim sa v rámci odbornej prípravy aj vzdelávania, a to do troch rokov od ich zriadenia, aby tým prispeli k dostupnosti požadovaných zručností pre emisne neutrálne technológie aj v malých a stredných podnikoch. S cieľom zabezpečiť transparentnosť a prenosnosť zručností, ako aj mobilitu pracovníkov, akadémie vyvinú a zavedú certifikáty vrátane mikrocertifikátov, ktoré sa budú vzťahovať na vzdelávacie výstupy.

4. ZÁVERY

Od prijatia stratégie pre energiu z obnoviteľných zdrojov na mori v novembri 2020 vojna na Ukrajine a následný plán REPowerEU zdôraznili význam zrýchlenia zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov na mori. Stratégia bola užitočná pri presadzovaní zmien v mnohých oblastiach vrátane zmien právneho rámca, napr. revidované nariadenie o TEN-E a revidovaná smernica o energii z obnoviteľných zdrojov. **Nové ciele v oblasti energie na mori, ktoré predložili členské štáty, sú ambicióznejšie a vyžadujú si rýchle kroky** na vnútroštátnej a regionálnej úrovni, ktoré nadväzujú na doterajší pokrok. V akčnom pláne pre veternú energiu, ktorý bol prijatý spolu s týmto oznámením, sa stanovuje niekoľko opatrení, ktoré môžu pomôcť zrýchliť zavádzanie najmä veternej energie a posilniť európsky priemysel veternej energie.

Doterajšie úspechy a budúce výzvy zdôrazňujú potrebu ďalšieho **posilnenia regionálnej spolupráce** s cieľom zrýchliť rozvoj cezhraničnej energetickej infraštruktúry, a to najmä rozvoj sústav na mori a vypracovanie cezhraničných projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, ako aj regionálnych NPP. Komisia bude úzko spolupracovať s členskými štátmi a so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami na vykonávaní identifikovaných opatrení v snahe dosiahnuť pokrok pri konkrétnych projektoch v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na mori v záujme splnenia smelých ambícií.

V **medzinárodnom meradle** bude Komisia naďalej spolupracovať s medzinárodnými organizáciami, ako sú IEA a IRENA, a nadväzovať partnerstvá s krajinami, ktoré sú kľúčovými aktérmi v oblasti energetiky, s cieľom realizovať celosvetové ambície v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na mori, a to aj prostredníctvom iniciatívy Global Gateway.

Komisia sa domnieva, že posilnená spolupráca s členskými štátmi pri vykonávaní existujúceho právneho rámca, ako aj presadzovanie dohody o navrhovaných nových právnych predpisoch, ako je opísané v tomto oznámení, umožnia včasné a udržateľné splnenie ambícií v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na mori. To si bude vyžadovať nepretržité a neúnavné úsilie všetkých zainteresovaných strán.